

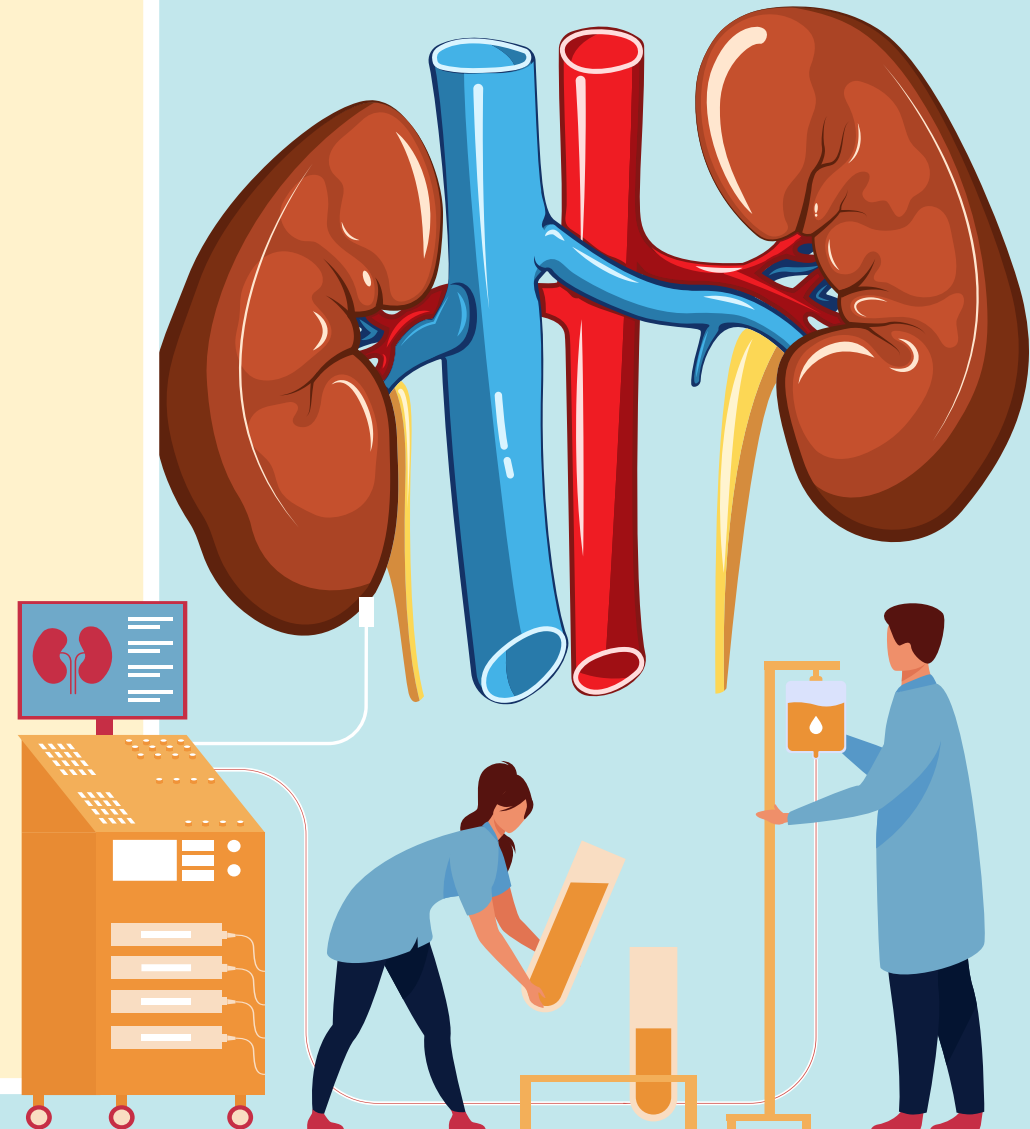
รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (สุขศึกษา)

รหัสวิชา พ๑๕๑๐๑

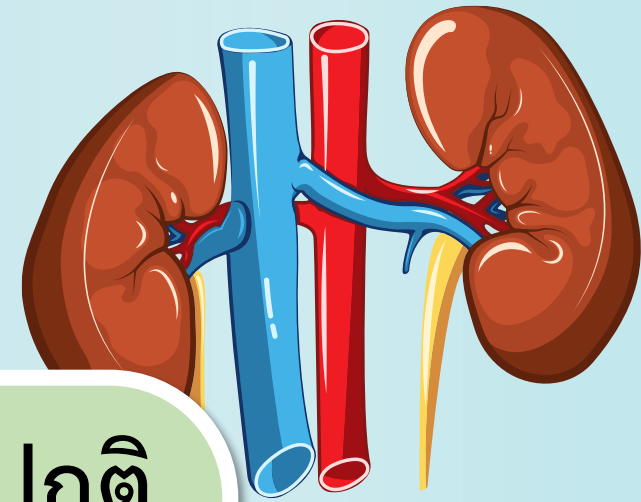
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง วิธีดูแลระบบขับถ่าย
ให้ทำงานตามปกติ

ครูผู้สอน   ครูปฏิญญา   ประจันบาน
ครูสุจิตรา   บุญธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีดูแลระบบขับถ่ายให้ทำงานตามปกติ

๒. ดูแลระบบขับถ่ายของตนเองให้ทำงานตามปกติ

๓. เห็นประโยชน์ของการดูแลระบบขับถ่าย

เมื่อเรารับประทานอาหารเข้าไปแล้ว
อาหารไปไหน ?

แล้วอาหารออกมาทางไหน ?

เรียกกระบวนการทั้งหมดนี้
ว่าอะไร?

เมื่อเช้า นักเรียนขับถ่ายหรือยัง?

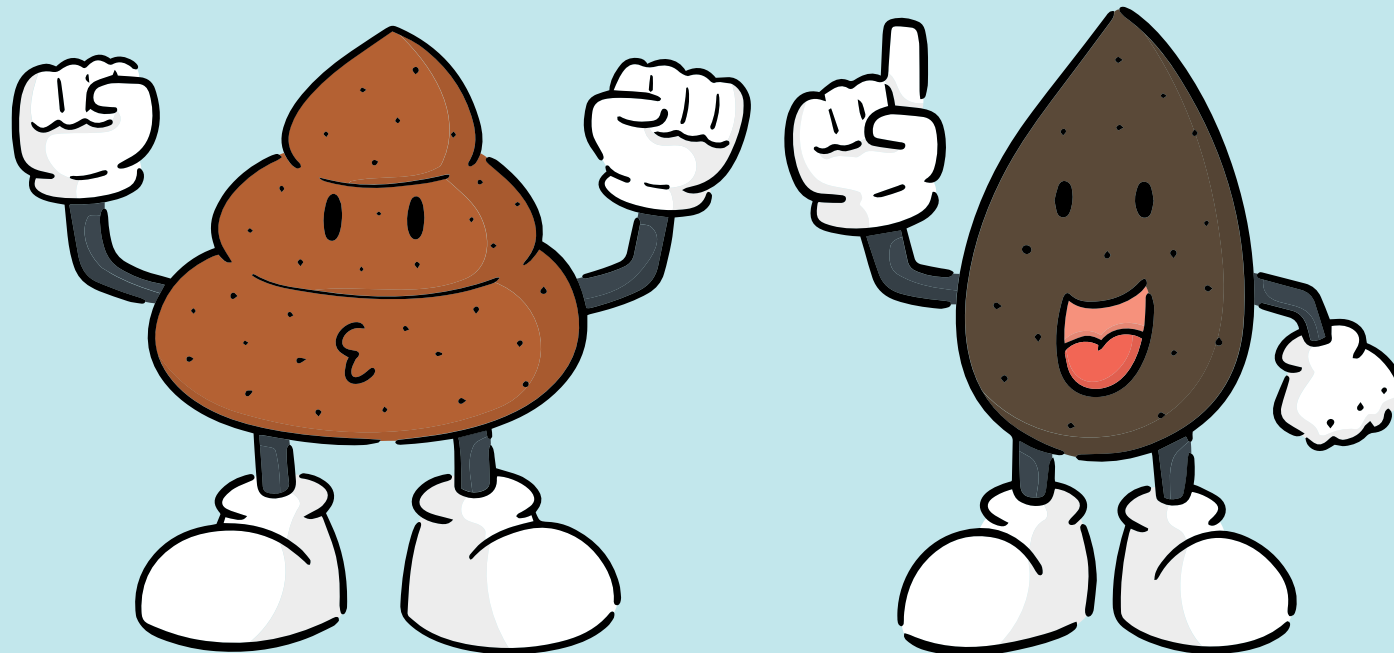
แล้วนักเรียนรู้หรือไม่ หากเรา

ไม่ดูแลระบบขับถ่ายของเรา

จะเกิดอะไรขึ้น?

อุจจาระพยากรณ์

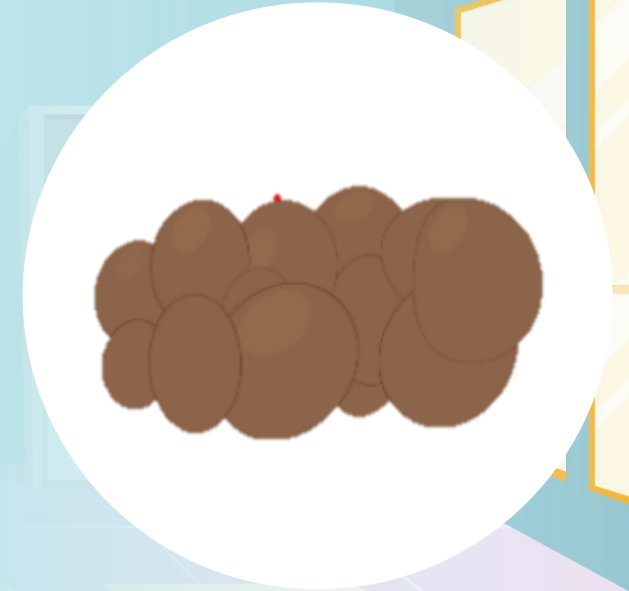

นักเรียนเคยสังเกต ลักษณะ
อุจจาระของตนเองหรือไม่ ?

เม็ดแข็ง ขนาดเล็กๆ

เม็ดแข็งรวมกัน
เป็นก้อนยาวขรุขระ

ท้องผูก

ก้อนยาว

ผิวจะมีรอยแยกอยู่บ้าง

คล้ายกล้วยหอม

ลักษณะแตก ๆ

แต่ยังเป็นชิ้น

ปกติ

เริ่มเหลวแต่ยัง
กึ่งแข็งกึ่งเหลว

เหลวเป็นน้ำ

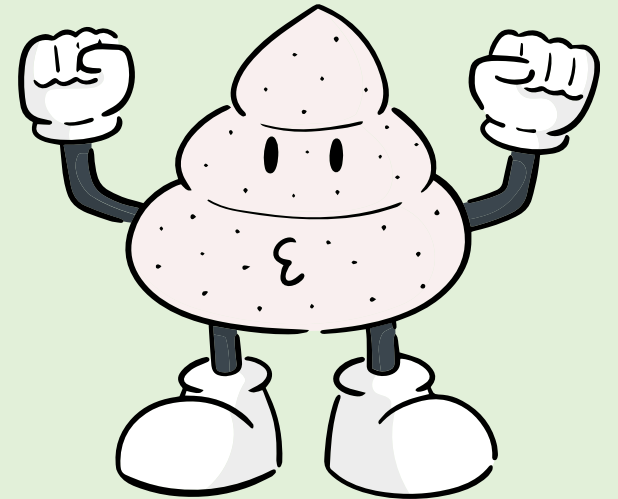
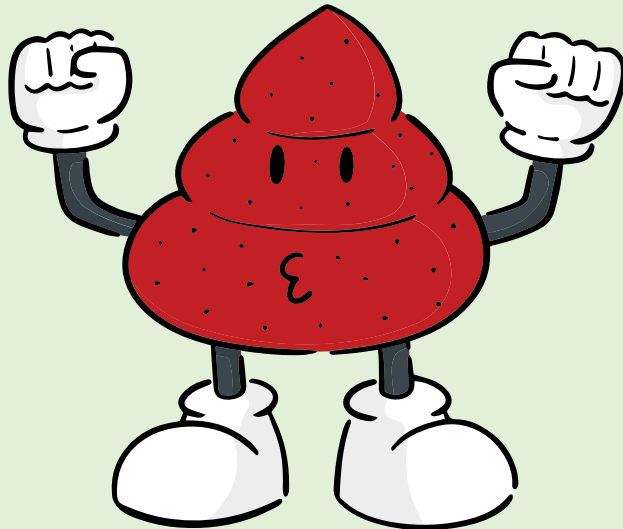
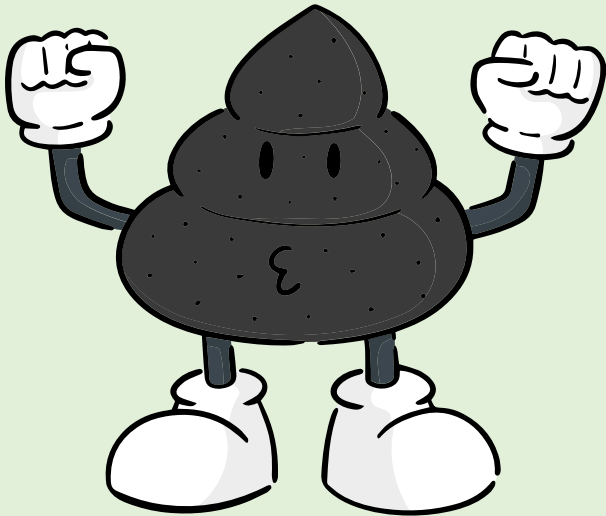
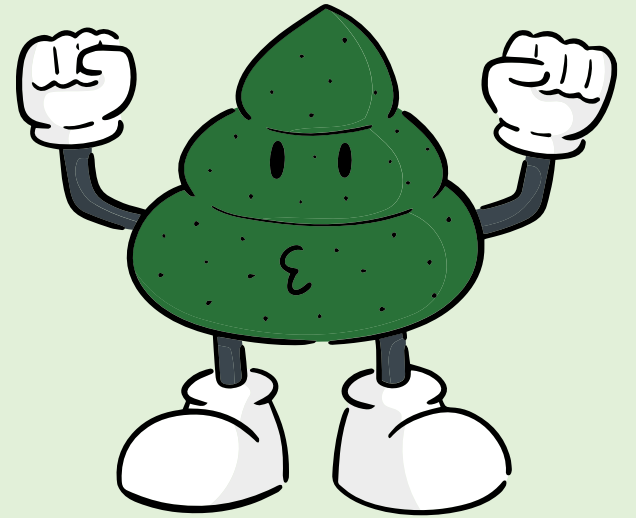
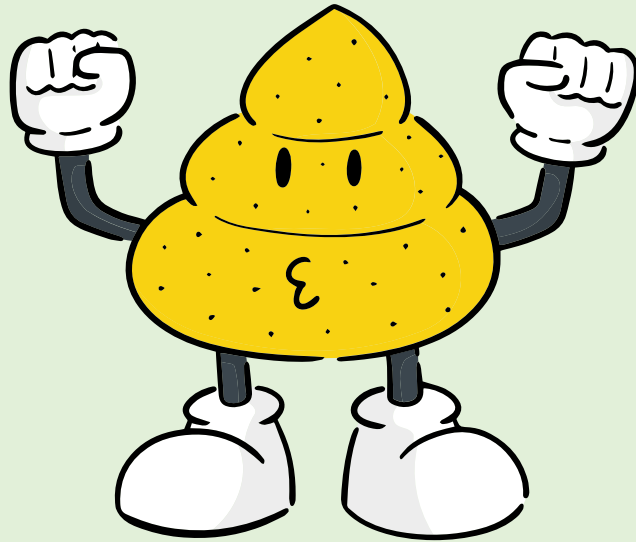
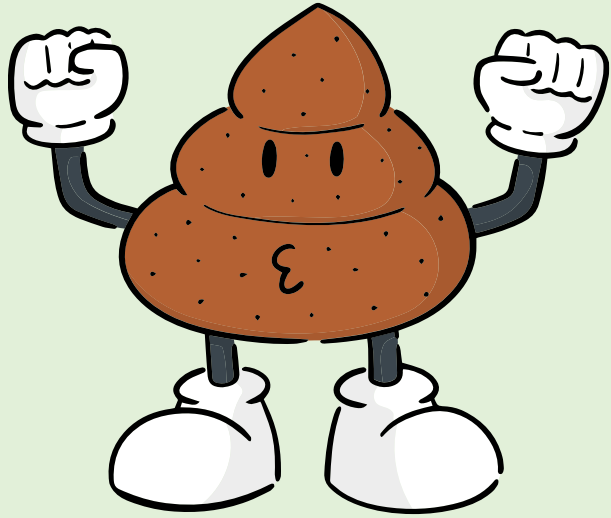

ท้องเสีย

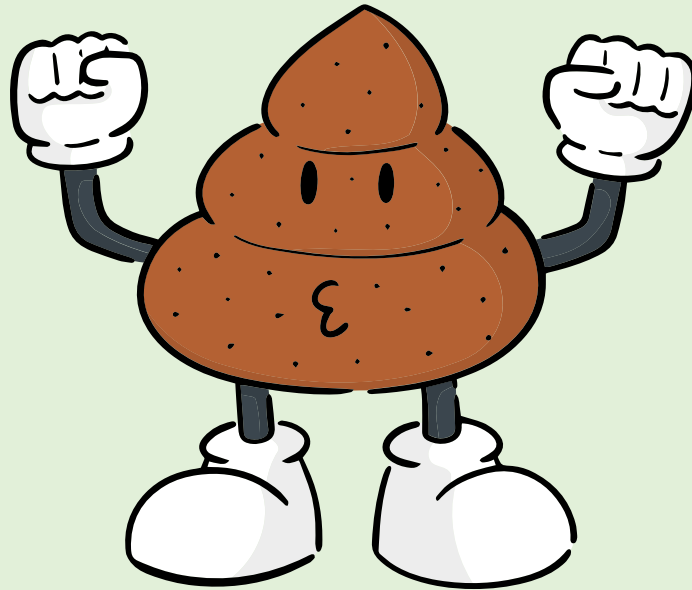
นักเรียนเคยสังเกต **สิ่ง**

อุจจาระของตนเองหรือไม่ ?

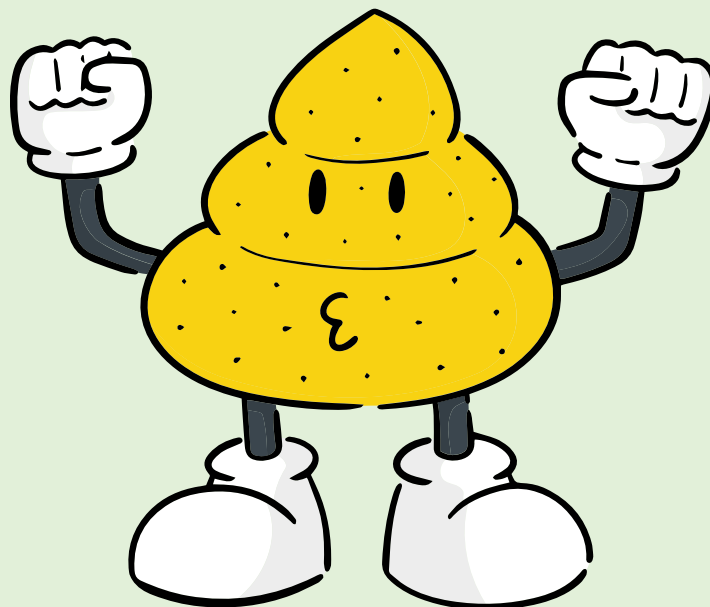

อุจจาระเป็นสีน้ำตาล

ปกติ

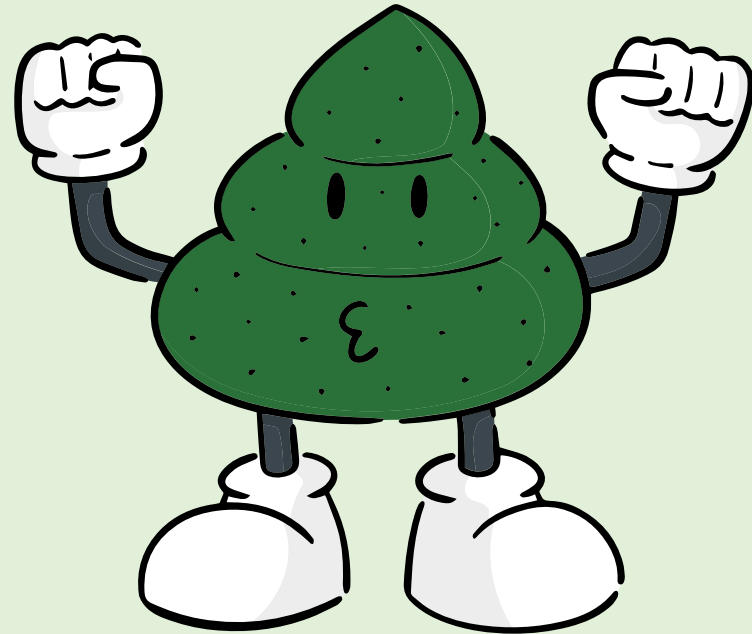
อุจจาระเป็นสีเหลือง

ไขมันส่วนเกินที่อยู่ในอุจจาระ

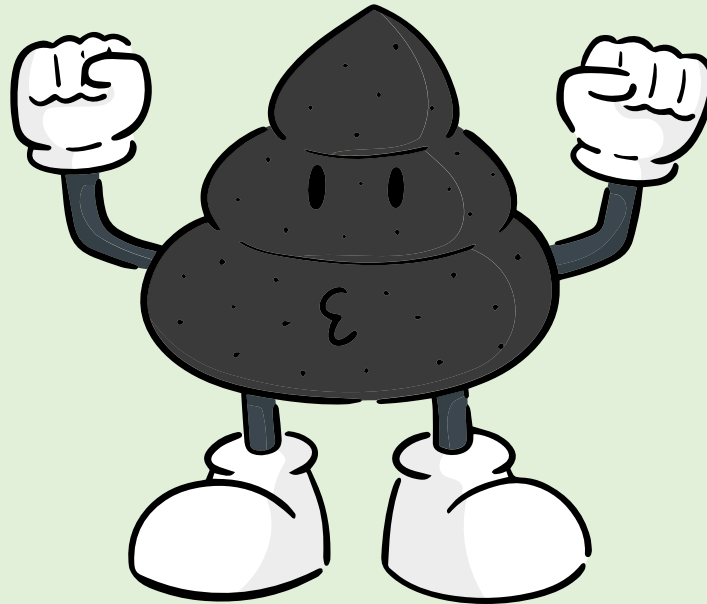

อุจจาระเป็นสีเขียว

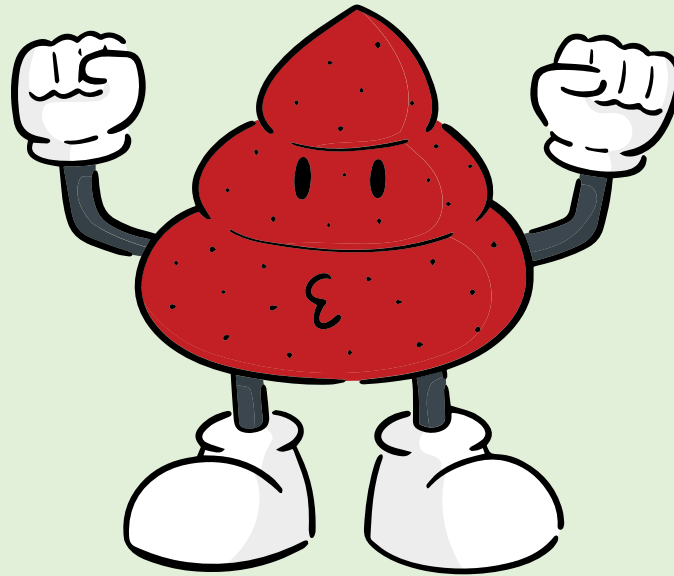
รับประทานผักใบเขียวมาก

อุจจาระเป็นสีดำ

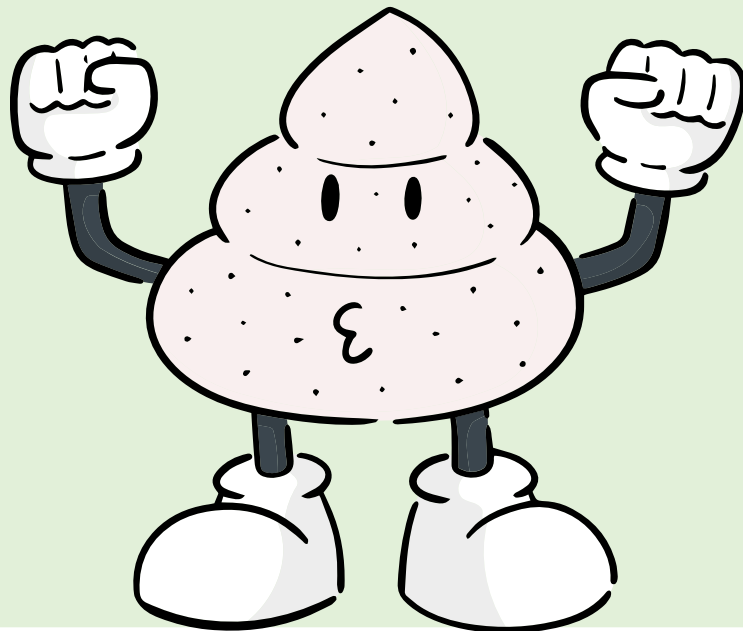
อาจเกิดจากการรับประทานยาบางชนิด
หรือมีเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร

อุจจาระเป็นสีแดง

มีเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร
หรือโรคริดสีดวงทวาร

อุจจาระเป็นสีขาว

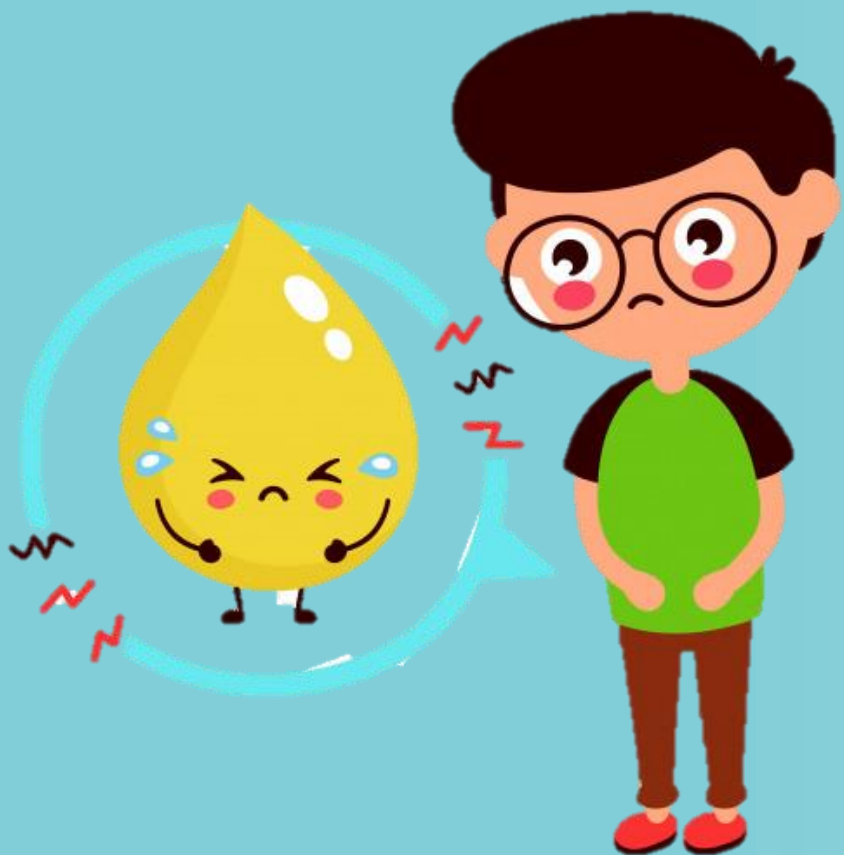

รับพบแพทย์โดยด่วน
อาจเกิดจากอุจจาระขาดน้ำดี

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

ไม่กลั้นปัสสาวะ หรือ
อุจจาระเป็นเวลานาน

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

ดื่มน้ำให้เพียงพอ

อย่างน้อยวันละ

๖ - ๘ แก้ว

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

รับประทานอาหาร
ที่มีประโยชน์
มีส่วนช่วยในการขับถ่าย

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

ควรอาบน้ำชำระ
ร่างกายให้สะอาด
ทุกวัน

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

ออกกำลังกาย
อย่างสม่ำเสมอ

วิธีดูแลระบบขับถ่าย

พบอาการผิดปกติ
ควรรีบไปพบแพทย์

กิจกรรม

TRUE OR FALSE

กิจกรรม TRUE OR FALSE

- ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน
- เตรียมป้ายเครื่องหมายถูกและผิดสำหรับตอบคำถาม
- เมื่อคุณครูอ่านคำถามจบ เวลาให้นักเรียน 10 วินาที ในการตัดสินใจว่าเป็นข้อความที่ถูกต้อง หรือผิด

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๑.

การทานอาหารที่มีเส้นใยจะช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานหนักขึ้น

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๒.

เมื่อเราท้องเสียจะต้องดื่มน้ำและน้ำเกลือแร่
เพื่อชดเชย การสูญเสียน้ำและแร่ธาตุในร่างกาย

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๓.

ความวิตกกังวลอาจทำให้มีอาการ
ท้องเสีย

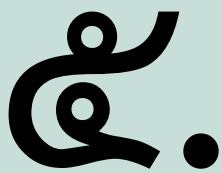
กิจกรรม TRUE OR FALSE

๕.

ผลไม้ที่ช่วยทำให้ระบบขับถ่ายเป็นปกติ
ได้แก่ มะละกอ สุก-ดิบ กั้วยน้ำหว่า สุก-ดิบ

กิจกรรม TRUE OR FALSE

เมื่อถ่ายภาพไม่ปกติ ควรทานยาถ่าย
เป็นประจำ

กิจกรรม

TRUE OR FALSE

๖.

ดื่มน้ำอย่างน้อยวันละ ๖ - ๘ แก้ว
ช่วยระบบขับถ่ายให้ปกติ

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๗.

การใช้ยาปฏิชีวนะจะช่วยให้ระบบ
ขับถ่ายทำงานเป็นปกติ

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๕.

ควรสร้างนิสัยการขับถ่าย
อย่างสม่ำเสมอ

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๙.

วัยรุ่นควรหมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อช่วยให้ระบบขับถ่ายปกติ

กิจกรรม TRUE OR FALSE

๑๐.

เมื่อเสียเหงื่อมากควรดื่มน้ำเกลือแร่
เยอะ ๆ

แบบทดสอบหลังเรียน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การเดินทางของอาหาร

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา(สุขศึกษา) รหัสวิชา พ๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบในตัวเลือกที่ถูกต้อง

๑. อวัยวะในข้อใดไม่อยู่ในระบบย่อยอาหาร

- ก. ตับ - ไต
- ข. ปาก - ฟัน
- ค. ลำไส้เล็ก - ลำไส้ใหญ่
- ง. หลอดอาหาร - กระเพาะอาหาร

๒. ข้อใดเป็นปฏิกิริยาตามธรรมชาติที่ร่างกาย

- กำจัดให้อาหารออกจากหลอดลม
- ก. จาม
- ข. สะอึก
- ค. สำลึก
- ง. อาเจียน

๓. เพราะเหตุใดร่างกายจึงขับเหงื่อออกมา

- ก. รักษาภาวะสมดุลภายในร่างกาย
- ข. ดูดซึมน้ำไปเลี้ยงส่วนต่างๆในร่างกาย
- ค. ถ่ายเทของเสียไปยังส่วนต่างๆของร่างกาย
- ง. ควบคุมอุณหภูมิภายในร่างกายให้เป็นปกติ

๔. อวัยวะใด มีหน้าที่ขับแก๊สคาร์บอนได

- ออกไซด์
- ก. ลำไส้   ข. หัวใจ
- ค. ไต   ง. ปอด

๕. ถ้านักเรียนมีเหงื่อเปียกชุ่มเสื้อที่สวมใส่ เมื่อถอด

- ออกควรปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้อง
- ก. แขนวผึ่งลมไว้
- ข. แขนวในตู้เสื้อผ้า
- ค. ใส่ในเครื่องซักผ้า
- ง. ใส่ในตะกร้าผ้าใช้แล้ว

๖. ระบบขับถ่ายมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต

- อย่างไร
- ก. เตือนให้ร่างกายรู้ว่าปริมาณของเสียอยู่มาก
- ข. ขับของเสียที่ไม่ต้องการออกจากร่างกาย
- ค. เปลี่ยนของเสียเป็นปริมาณในการเผาผลาญ

อาหาร

- ง. เปลี่ยนของเสียมาเป็นสารอาหารที่นำมาใช้ได้
- ๗. กระเพาะอาหารจะย่อยสารอาหารประเภทใด
- ก. โปรตีน
- ข. น้ำตาล
- ค. เกลือแร่
- ง. ไขมัน

๘. เมื่อเรารับประทานอาหาร อาหารจะถูกย่อยครั้งแรกที่ใด

- ก. กระเพาะอาหาร
- ข. ปากและฟัน
- ค. ลำไส้เล็ก
- ง. หลอดอาหาร

๙. หากเราไม่ดูแลระบบย่อยอาหารและระบบ

- ขับถ่ายอาจทำให้เกิดอาการใดต่อไปนี้
- ก. ฟันห่าง   ข. จุกเสียด
- ค. ท้องผูก   ง. เนื้องอกในกระเพาะอาหาร

๑๐. อาหารในข้อใดที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็น

- โรคมะเร็งลำไส้
- ก. ไก่ทอด   มันฝรั่งทอด   น้ำอัดลม
- ข. ขนมปังปัง   สตีกเนื้อ   ขานมเย็น
- ค. ข้าวซ้อมมือ   ผักถั่วลันเตา   กล้วยน้ำหว่า
- ง. แอมเบอร์เกอร์   กล้วยหอมทอด   กาแฟเย็น

กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำ
แบบทดสอบหลังเรียน
จำนวนทั้งหมด ๑๐ ข้อ

บทบาทครูปลายทาง

- อธิบายวิธีการทำ
แบบทดสอบ
- ให้คำแนะนำและ
ตอบคำถามนักเรียนในขณะที่
ทำกิจกรรม

เฉลี่ย

แบบทดสอบหลังเรียน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

แบบทดสอบหลังเรียน

๑. อวัยวะในข้อใดไม่อยู่ในระบบย่อยอาหาร
- ก. ตับ - ไต
- ข. ปาก - ฟัน
- ค. ลำไส้เล็ก - ลำไส้ใหญ่
- ง. หลอดอาหาร - กระเพาะอาหาร

แบบทดสอบหลังเรียน

๒. ข้อใดเป็นปฏิกิริยาตามธรรมชาติที่ร่างกาย
กำจัดให้อาหารออกจากหลอดเลือด

- ก. จาม
- ข. สะอึก
- ค. สำลัก
- ง. อาเจียน

แบบทดสอบหลังเรียน

๓. เพราะเหตุใดร่างกายจึงขับเหงื่อออกมา

ก. รักษาภาวะสมดุลภายในร่างกาย

ข. ดูดซึมน้ำไปเลี้ยงส่วนต่างๆในร่างกาย

ค. ถ่ายเทของเสียไปยังส่วนต่างๆของร่างกาย

ง. ควบคุมอุณหภูมิภายในร่างกายให้เป็นปกติ

แบบทดสอบหลังเรียน

๔. อวัยวะใด มีหน้าที่ขับแก๊ส
คาร์บอนไดออกไซด์

ก. ลำไส้	ข. หัวใจ
ค. ไต	ง. ปอด

แบบทดสอบหลังเรียน

๕. ถ้านักเรียนมีเหงื่อเปียกชุ่มเสื้อผ้าที่สวมใส่
เมื่อถอดออกควรปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้อง

ก. แขนวนุ่งลมไว้

ข. แขนวนในตู้เสื้อผ้า

ค. ใส่ในเครื่องซักผ้า

ง. ใส่ในตะกร้าผ้าใช้แล้ว

แบบทดสอบหลังเรียน

๖. ระบบขับถ่ายมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างไร

ก. เตือนให้ร่างกายรู้ว่าปริมาณของเสียอยู่มาก

ข. ขับของเสียที่ไม่ต้องการออกจากร่างกาย

ค. เปลี่ยนของเสียเป็นปริมาณในการเผาผลาญอาหาร

ง. เปลี่ยนของเสียมาเป็นสารอาหารที่นำมาใช้ได้

แบบทดสอบหลังเรียน

๗. ภาวะอาหารจะย่อยสารอาหาร

ประเภทใด

ก. โปรตีน

ข. น้ำตาล

ค. เกลือแร่

ง. ไขมัน

แบบทดสอบหลังเรียน

๘. เมื่อเรารับประทานอาหาร อาหารจะถูกย่อย
ครั้งแรกที่ใด
- ก. กระเพาะอาหาร
  - ข. ปากและฟัน
  - ค. ลำไส้เล็ก
  - ง. หลอดอาหาร

แบบทดสอบหลังเรียน

๙. หากเราไม่ดูแลระบบย่อยอาหารและระบบ
ขับถ่ายอาจทำให้เกิดอาการใดต่อไปนี้

- ก. ฟันห่าง   ข. จุกเสียด
ค. ท้องผูก   ง. เนื้องอกในกระเพาะอาหาร

แบบทดสอบหลังเรียน

๑๐. อาหารในข้อใดที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งลำไส้

ก. ไก่ทอด มันฝรั่งทอด น้ำอัดลม

ข. ขนมหั้ว สเต็กเนื้อ ชานมเย็น

ค. ข้าวซ้อมมือ ผักถั่วงอก เต้าหู้ ก๋วยเตี๋ยว

ง. แฮมเบอร์เกอร์ ก๋วยเตี๋ยวทอด กาแฟ

สรุปบทเรียน

ระบบขับถ่ายที่ดี คือการที่ร่างกายสามารถขับถ่ายของเสียออกจากร่างกายได้ตามปกติ ฉะนั้นพฤติกรรมบางอย่างอาจส่งผลให้ระบบขับถ่ายเกิดความผิดปกติส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งบางครั้งอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ดังนั้นการดูแลระบบขับถ่ายเป็นการลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและ ความผิดปกติในขับถ่ายของเสีย ออกจากร่างกาย

บทเรียนครั้งต่อไป

การเดินทางของอาหาร

สิ่งที่ต้องเตรียม

- บัตรภาพอวัยวะ
- กระดาษ A4

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th